

RAADSVOORSTEL

Gemeenteraad	: Bergen
Raadsvergadering	: 14 december 2017
Zaaknummer	: BB17.00520
Voorstelnummer	: RAAD170096
Commissie	: Algemene raadscommissie
Commissie	: 23 november 2017
Soort agendering	: Ter bespreking
Agendapunt	:
Team	: Civiele Werken & Verkeer
Opsteller(s)	: Pim Broersen
Telefoonnummer	: 072 888 0330
Bijlagen:	:

Onderwerp:	– Vaststelling Beleidsplan Openbare Verlichting 2018 t/m 2027
-------------------	---

Voorgesteld besluit

Uw raad besluit:

Het Beleidsplan Openbare Verlichting 2018 t/m 2027 en de daarin opgenomen doelstellingen vast te stellen.

Daarbij de volgende beslispunten expliciet vast te stellen:

1. In afwijking van de nota Activabeleid te kiezen voor vervangingsstrategie 4 waarbij de onderhoudsachterstanden in 10 jaar worden ingelopen en de vervanging van het areaal aan het einde van de theoretische levensduur wordt losgelaten:
 - de theoretische levensduur van masten gaat van 40 naar 50 jaar,
 - de theoretische levensduur van armaturen gaat van 20 naar 25 jaar.
2. Bij de vervanging van armaturen in principe LED verlichting toe te passen, dit in lijn met het Duurzaamheidsbeleid 2017 - 2020. Waar mogelijk wordt dit gecombineerd met een dimfunctie (bijvoorbeeld voor in de nachtelijke uren).
3. Het energieverbruik voor openbare verlichting terug te dringen:
 - in 2035 met 35% ten opzichte van 2013,
 - in 2040 met 40% ten opzichte van 2013.
4. In te zetten op verlichting op maat.
5. Terughoudendheid te zijn in aanbrengen van verlichting.
6. Toe te werken naar een elektriciteitsnet in eigen beheer.
7. Per gebiedstype onderscheid maken naar doel, functie en toepassing van verlichting.
8. De begrotingswijziging behorende bij het Beleidsplan Openbare Verlichting 2018 t/m 2027 vast te stellen.

Geheimhouding

- ☒ Nee
☐ Ja

RAADSVOORSTEL

1 INLEIDING

Er is een beleidsplan met betrekking tot de openbare verlichting in de gemeente Bergen. Tot nu toe wordt de openbare verlichting in principe beheerd en onderhouden zonder een vastgesteld kader. Met het vaststellen van het beleidsplan Openbare Verlichting 2018 t/m 2027 is duidelijk hoe gemeente Bergen de openbare verlichting de komende jaren wil onderhouden en welke doelstellingen worden nagestreefd. Daarmee wordt onder andere een bijdrage geleverd aan diverse duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente Bergen.

1.1 Doel advies

Van de raad wordt verwacht dat hij:

Het Beleidsplan Openbare Verlichting 2018 t/m 2027 vaststelt en instemt met bijbehorende begrotingswijziging.

2 KEUZERUIMTE

Nog niet eerder heeft de gemeente Bergen beleidskaders vastgesteld voor openbare verlichting. Dit neemt niet weg dat met het beheer en onderhoud momenteel een duidelijke lijn wordt gevoerd voor de korte termijn. Het ontbreken van vastgestelde beleidskaders wringt echter als het gaat om:

- doelstellingen voor de langere termijn (bijvoorbeeld op gebied van duurzaamheid),
- grip op en inzicht in de financiële impact van openbare verlichting
- het wel of niet (kunnen) inspringen op eventuele innovaties.

Mede met het oog op bovenstaande aspecten is het wenselijk om kaders vast te stellen met betrekking tot het beheer, onderhoud en realisatie van openbare verlichting.

2.1 Beleidskaders

2.1.1 Collegeprogramma

Met het beleidsplan openbare verlichting geven we invulling aan één van pijlers van het gemeentelijk beleid ("ruimte voor innovatie, initiatief en duurzaamheid") zoals verwoord in het coalitieakkoord.

2.1.2 Lokaal beleid

Dit voorstel heeft betrekking op eerdere college- en of raadsbesluiten, nota's, te weten:

- Nota Activabeleid;
- Het fietsbeleidsplan: Pak de Fiets
- Het inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017
- Duurzaamheidsbeleid 2017 - 2020

2.1.3 Landelijke wet- en regelgeving

Op gebied van openbare verlichting gelden geen landelijke wet- en regelgeving. Wel moet bij de aanleg en aanpassing van openbare verlichting het plan worden getoetst aan de nieuwe Wet Natuurbescherming in relatie tot de eventuele verstoring van beschermde flora, fauna en gebieden.

3 ADVIES

3.1 Toelichting op het advies

Doelstellingen

Voor een deel wordt met het beleidsplan vastgesteld wat in feite al wordt gedaan qua beheer en onderhoud. Daarnaast zijn doelstellingen uitgewerkt voor de korte en lange termijn. In de kern worden de volgende punten voorgesteld, waarbij de punten die de raadsbevoegdheid betreffen expliciet zijn weergegeven in het raadsbesluit:

1. Actualisatie van het beheerprogramma t.b.v. het inzicht in het areaal.
2. Een beheerplan wordt in BUCH-verband opgesteld.
3. In BUCH-verband wordt een installatieverantwoordelijke aangesteld.
4. Vervanging van het areaal aan het einde van de theoretische levensduur wordt losgelaten (zie onderstaande paragraaf 'vervangingsstrategieën'):
 - de theoretische levensduur van masten gaat van 40 naar 50 jaar,
 - de theoretische levensduur van armaturen gaat van 20 naar 25 jaar.
5. Het feit dat het areaal sterk verouderd is, leidt ertoe dat de komende jaren een groot deel van het areaal moet worden vervangen. Bij de vervanging wordt in principe LED verlichting toegepast. Waar zinvol wordt dit gecombineerd met een dimfunctie (bijvoorbeeld voor in de nachtelijke uren).
6. Het energieverbruik voor openbare verlichting terugdringen:
 - in 2035 met 35% te beperken ten opzichte van 2013,
 - in 2040 met 40% te beperken ten opzichte van 2013.
7. Verlichting op maat bieden door, waar mogelijk, in te zetten op innovatie / alternatieve wijze van verlichting teneinde de negatieve impact van verlichting op de omgeving te beperken.
8. Terughoudendheid in verlichting vormt uitgangspunt. Het verlichtingsniveau van de voormalige gemeente Bergen wordt daarbij als vertrekpunt gehanteerd.
9. Op kostenefficiënte wijze toewerken naar een elektriciteitsnet in eigen beheer.
10. In 2020 een haalbaarheidsonderzoek (laten) uitvoeren om de mogelijkheden te onderzoeken van een overstap naar gelijkspanning.
11. Per gebiedstype onderscheid maken naar doel, functie en toepassing van verlichting.

Vervangingsstrategie

Op financieel vlak zijn bij het uitwerken van het beleid knelpunten aan het licht gekomen in de vorm van achterstanden met betrekking tot vervanging van het areaal. Deze zijn ontstaan omdat met de beschikbare middelen van de afgelopen jaren niet kon worden voorzien in tijdige vervanging van lichtmasten en armaturen. Met het oog op de vervanging van het areaal zijn de volgende vier strategieën uitgewerkt:

1. Vervangingsachterstand in 5 jaar wegwerken en masten + armaturen vervangen aan het einde van de theoretische levensduur (respectievelijk 40 en 20 jaar);
2. Vervangingsachterstand in 10 jaar wegwerken en masten + armaturen vervangen aan het einde van de theoretische levensduur (respectievelijk 40 en 20 jaar);
3. Vervangingsachterstand in 5 jaar wegwerken, masten vervangen 10 jaar na het einde van de theoretische levensduur (na 50 jaar) en armaturen vervangen 5 jaar na het einde van de theoretische levensduur (na 25 jaar);
4. Vervangingsachterstand in 10 jaar wegwerken, masten vervangen 10 jaar na het einde van de theoretische levensduur (na 50 jaar) en armaturen vervangen 5 jaar na het einde van de theoretische levensduur (na 25 jaar).

Met de keuze voor vervangingsstrategie 4 wordt de komende jaren op een kostenefficiënte wijze een grote stap gezet naar een duurzame openbare verlichting, zonder daarbij in te boeten op de veiligheid van het areaal.

Duurzaamheidsbeleid

Met het vaststellen van het beleidsplan Openbare Verlichting 2018 t/m 2027 wordt grotendeels invulling gegeven aan doelstellingen uit het Duurzaamheidsbeleid wat betreft een volledige overstap naar LED, het opstellen van een beleidsplan voor Openbare Verlichting en 20% energiebesparing t.o.v. 2010. Wat dat laatste betreft is toetsing aan het Duurzaamheidsbeleid in principe echter niet mogelijk. Het Duurzaamheidsbeleid richt zich namelijk op het energieverbruik van de gemeente in zijn geheel, terwijl voorliggend beleidsplan alleen ingaat op het energieverbruik t.b.v. openbare verlichting. Bovendien wordt de mogelijke energiebesparing in voorliggend beleidsplan gerelateerd aan het niveau van 2013, terwijl in het Duurzaamheidsbeleid de energiebesparing wordt afgezet tegen het niveau van 2010. Desondanks wordt in 2020 met vervangingsstrategie 4 een substantiële energiebesparing voor openbare verlichting bereikt (14%) in vergelijking met 2013.

Financiële consequentie

De keuze voor strategie 4 leidt tot een begrotingswijziging waarmee jaarlijks € 160.000 (deels exploitatiekosten deels investeringen) extra wordt aangevraagd, dit onderwerp wordt verder in paragraaf 3.6 toegelicht. Daarmee voorziet het beleidsplan openbare verlichting erin dat vervangingsachterstanden (lichtmasten en armaturen) in 10 jaar worden ingelopen. Belangrijk voordeel hiervan is dat ten aanzien van de verduurzaming van het areaal de komende jaren snel stappen worden gemaakt.

3.2 Overwegingen van het college

Enerzijds heeft het college de wens om de kernwaarden en karakteristieke eigenschappen van de gemeente Bergen vast te leggen. Anderzijds streeft het college naar een effectieve en kostenefficiënte wijze van beheer en onderhoud van de openbare verlichting. Om die reden heeft het college ervoor gekozen om een eigen beleidsplan op te stellen voor openbare verlichting en het beheer/onderhoud/uitvoering (inclusief de aanstelling van een installatieverantwoordelijke) in een BUCH-breed beheerplan uit te werken.

De openbare verlichting in de gemeente Bergen is al relatief energiezuinig ingestoken, door de toepassing van lampen met lage wattages. De doelstellingen uit het SER-Energieakkoord, 50% energiebesparing in 2030 t.o.v. 2013, kunnen om die reden niet worden behaald. Uitgaande van het huidige areaal ligt er een energiebesparingspotentieel van maximaal ruim 40% t.o.v. het energieverbruik in 2013. Het college stelt zich tot doel om dit in 2040 te hebben bereikt.

Wat betreft de uitgewerkte vervangingsstrategieën kiest het college voor strategie 4 omdat:

- binnen deze strategie de doelstellingen uit het beleidsplan wat betreft energiebesparing voor 2030 en 2040 (respectievelijk 35% en 40% t.o.v. 2013) vermoedelijk worden behaald,
- daarmee een grote stap wordt gezet naar een duurzame openbare verlichting,
- deze zich kenmerkt door de kleinste fluctuaties in de jaarlijks benodigde middelen,
- op basis van het huidige verouderde areaal kan worden gesteld dat het oprekken van de theoretische levensduur van masten en armaturen in de praktijk geen noemenswaardige risico's met zich meebrengt.

3.3 Regionale samenwerking en couleur lokaal

Het stuk is tot stand gekomen na uitvoerige interne consultatie met diverse beleidsvelden binnen gemeente Bergen en verlichtingsdeskundigen bij de BUCH-partners.

Vaststelling van het beleidsplan leidt ertoe dat kernwaarden en karakteristieke eigenschappen van de gemeente Bergen wat betreft openbare verlichting zijn vastgelegd, terwijl met het nog uit te werken beheerplan de voordelen worden benut van het beheer op grotere schaal (in BUCH-verband).

3.4 Participatie, samenspel

Er heeft een externe consultatieronde plaatsgevonden bij de volgende partijen / organisaties:

- PWN
- Staatsbosbeheer
- Bewonersverenigingen in de gemeente Bergen
- Commissie voor cultuurhistorische Kwaliteit
- Stichting Mr. Frits Zeiler,
- Fietzersbond
- Politie
- Veiligheidsregio

De externe partijen hebben voornamelijk positief gereageerd op het plan en de uitgewerkte doelstellingen. Met name de sterke focus op duurzaamheid, overstap naar LED verlichting en terughoudendheid wat betreft het aanbrengen van verlichting zijn aspecten die meermaals in positieve zin zijn benoemd. Naar aanleiding van de reacties zijn enkele aanpassingen doorgevoerd.

3.5 Risico's

Hoewel binnen de grootschalige reconstructies de afgelopen jaren in de gemeente Bergen een grote slag is geslagen in het vervangen van het kabelnetwerk, is er slechts beperkt inzicht in de kwaliteit van het kabelnet dat de afgelopen jaren niet is vervangen. Het is daarmee ook niet mogelijk om een goede inschatting te maken van de benodigde investeringen die de vervanging van dit net mogelijk met zich mee brengt. Om die redenen is een veel lagere investering opgenomen dan op basis van het totale kabelnet benodigd zou zijn. De komende jaren wordt het vervangen van het kabelnet gekoppeld aan reconstructie- en rioleringswerkzaamheden. Indien binnen deze werkzaamheden het kabelnet grootschalig moet worden vervangen worden per project extra middelen aangevraagd, bovenop hetgeen nu is benoemd.

3.6 Financiën

Het voorstel wat nu ligt geeft een hogere exploitatielast:

- voor 2018 van € 53.115
- voor 2019 van € 40.650
- voor 2020 € 103.139
- voor 2021 € 40.527

Het college stelt voor om deze lasten te dekken uit resultaat bestemming c.q. begrotingssaldo.

De afschrijvingstermijnen voor lichtmasten en kabelnetwerk worden verlengd van 40 naar 50 jaar en voor armaturen van 20 naar 25 jaar. Hierin wordt afgeweken van de nota activabeleid wat door de raad is goedgekeurd. Ervaringscijfers leert dat de afschrijvingstermijn van genoemde onderdelen langer is dan was aangenomen in de nota activabeleid. Bij de herijking van de nota activabeleid zal hiermee rekening worden gehouden.

3.7 Inkoop

Niet van toepassing.

3.8 Juridische Zaken

Niet van toepassing.

3.9 Communicatie

Verschillende organisaties zijn gevraagd om een reactie te geven op het aan hen toegestuurde concept beleidsstuk. Deze mensen hebben een reactie ontvangen in hoeverre aangedragen punten zijn meegenomen.

Nadat het college heeft ingestemd met het beleidsplan is een persbericht uitgegaan waarmee bewoners op de hoogte zijn gesteld van het voornemen om het beleidsplan vast te stellen.

Na vaststelling door de raad:

- wordt officieel bekend gemaakt dat het “Beleidsplan Openbare Verlichting 2018 t/m 2017: Bergen Duurzaam Verlicht” is vastgesteld
- wordt het document op de website geplaatst waar geïnteresseerden het kunnen raadplegen.
- worden de externen die zijn gevraagd te reageren op het concept beleidsstuk persoonlijk op de hoogte gesteld van het besluit.

3.10 Duurzaamheid

In het duurzaamheidsbeleid is benoemd dat in 2017 beleid voor openbare verlichting wordt opgesteld waarbij versnelde overstap op LED-verlichting een uitgangspunt zal zijn. Met het beleidsplan openbare verlichting geven we invulling aan dit aspect.

Met het beleidsplan openbare verlichting geven we invulling aan één van pijlers van het gemeentelijk beleid (“ruimte voor innovatie, initiatief en duurzaamheid”) zoals verwoord in het coalitieakkoord.

3.11 Veiligheid

Niet van toepassing.

4 UITVOERING, PLANNING en ORGANISATIE

Het “Beleidsplan Openbare Verlichting 2018 t/m 2027: Bergen Duurzaam Verlicht” treedt direct na vaststelling in werking. Ten behoeve van beheer en uitvoering van openbare verlichting wordt in BUCH-verband een beheerplan (inclusief uitvoeringsparagraaf) uitgewerkt. In dit beheerplan wordt onder andere de verdere uitvoering van het beleidsplan van de gemeente Bergen tot in detail uitgewerkt. In 2018 wordt de raad geïnformeerd over het definitieve beheerplan.

In het beleidsplan is opgenomen dat evaluatie plaatsvindt zodra de (technische) ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Dit is benoemd met het oog op snelle ontwikkelingen op het gebied van openbare verlichting. Bij dergelijke evaluaties wordt waar mogelijk inzichtelijk gemaakt in hoeverre beoogde effecten/resultaten worden gehaald. Tevens bieden de evaluaties de mogelijkheid om tussentijds bij te sturen. De raad wordt te zijner tijd geïnformeerd over resultaten van de evaluatie.

5 ACHTERLIGGENDE DOCUMENTEN

- 1 Beleidsplan Openbare Verlichting 2017 t/m 2028
- 2 Begrotingswijziging behorende bij het Beleidsplan Openbare Verlichting 2017 t/m 2028
- 3 Raadsbesluit

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van de gemeente Bergen

De heer mr. M.N. Schroor
secretaris

Mevrouw drs. H. Hafkamp
burgemeester